

**KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS**

Vaidoto g. 115, 45390 Kaunas, tel. (8 37) 45 47 17,
el. p. administracija@kaunovsb.lt, www.kaunovsb.lt

**KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS
STEBĖSENOS 2019 M. ATASKAITA**

Ataskaitą parengė Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos stiprinimo ir stebėsenos skyriaus visuomenės sveikatos stebėsenos specialistė Edita Stundytė

KAUNAS, 2020

TURINYS

ĮVADAS.....	3
KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS DEMOGRAFINĖ SITUACIJA.....	4
KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS SVEIKATOS IR SU SVEIKATA SUSIJUSIŲ RODIKLIŲ PROFILIS.....	7
KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS PROFILIS.....	13
KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS PRIORITETINIŲ PROBLEMŲ ANALIZĖ.....	13
IŠVADOS.....	18
REKOMENDACIJOS.....	19

IVADAS

Visuomenės sveikatos stebėseną savivaldybėse vykdoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“. Savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos tikslas – visuomenės sveikatos būklės stebėjimas, duomenų apie sveikatą veikiančius rizikos veiksnius rinkimas, kaupimas, sisteminimas ir analizė.

Pagrindinis visuomenės sveikatos stebėsenos savivaldybėje dokumentas – Lietuvos sveikatos programa (LSP), kurioje nustatyti nacionaliniai sveikatos stiprinimo veiklos tikslai ir uždaviniai, siekiami sveikatos rodikliai, kurie būtini norint įgyvendinti Lietuvos pažangos strategiją „Lietuva 2030“. Programoje iškeltas 1 strateginis tikslas, 4 tikslai bei jų uždaviniai. LSP iškeltų tikslų ir uždavinių įgyvendinimo savivaldybėse stebėsenai parengtas baigtinis pagrindinių rodiklių sąrašas, kurį sudaro 51 rodiklis, geriausiai apibūdinantys LSP siekinius.

LSP strateginis tikslas – pasiekti, kad 2025 metais šalies gyventojai būtų sveikesni ir gyventų ilgiau, pagerėtų gyventojų sveikata ir sumažėtų sveikatos netolygumai. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2019 m. ataskaitoje aprašomi pagrindiniai visuomenės sveikatos būklę atspindintys rodikliai, kurie geriausiai atskleidžia, kaip įgyvendinami Lietuvos sveikatos programoje iškelti tikslai ir uždaviniai. Pateikiamos rekomendacijos, kaip būtų galima spręsti iškilusias visuomenės sveikatos problemas mieste. Ataskaitoje pateikiamų visuomenės sveikatos būklę atspindinčių rodiklių reikšmės kasmet leidžia vertinti kiekvieno rodiklio pokyčių kryptį ir aprėptį savivaldybėje, atitiktį savivaldybės išsikeltam siekiniui, palyginti savivaldybės rodiklio reikšmę su Lietuva.

Ataskaita parengta vadovaujantis Higienos instituto sveikatos informacijos centro parengtais leidiniais: „Visuomenės sveikatos būklė Lietuvos savivaldybėse 2019 m.“ ir „Savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitų rašymo metodinės rekomendacijos 2019 m.“. Taip pat panaudoti Higienos instituto bei Lietuvos statistikos departamento duomenų bazių rodikliai.

KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS DEMOGRAFINĖ SITUACIJA

Kauno miesto savivaldybėje vidutinis gyventojų skaičius 2019 m. didėjo, lyginant su 2018 m. Lietuvoje, tuo pačiu laikotarpiu, vidutinis gyventojų skaičius mažėjo. Higienos instituto sveikatos informacijos centro duomenimis, Kauno mieste 2019 m. vidutiniškai gyveno 288 059 gyventojai, 500 žmonių daugiau nei 2018 m. (1 lentelė). Kauno mieste nuo 2016 m. iki 2019 m. gyventojų skaičius sumažėjo 2,4 proc. (7 209 gyventojais). Visoje Lietuvoje, per minėtą laikotarpį, gyventojų skaičius sumažėjo 2,6 proc. (74 094 gyventojais).

1 lentelė. Vidutinis metinis gyventojų skaičius Kauno mieste ir Lietuvoje 2016–2019 m.

Metai	Kauno miesto savivaldybė	Lietuva
2019	288 059	2 794 137
2018	287 559	2 801 543
2017	290 527	2 828 403
2016	295 268	2 868 231

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras

Iš visų Kauno miesto savivaldybėje 2019 m. gyvenusių žmonių, vyrų dalis buvo 44,14 proc., o moterų – 55,86 proc. Pagal amžiaus grupes, Kauno miesto savivaldybėje 2019 m. daugiausia gyveno 18–44 metų amžiaus gyventojų, mažiausiai – iki 17 metų (2 lentelė).

2 lentelė. Kauno miesto gyventojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes 2014–2019 m., proc.

Amžiaus grupės	Metai					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gyventojai 0-17 metų amžiaus	17,18	17,17	17,18	17,2	17,31	17,47
Gyventojai 18–44 metų amžiaus	36,56	36,31	35,93	35,54	35,36	35,51
Gyventojai 45–64 metų amžiaus	26,52	26,46	26,5	26,55	26,47	26,23
65 metų amžiaus gyventojai	19,75	20,07	20,38	20,71	20,86	20,79

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras

Nuo 2018 m. iki 2019 m. Kauno miesto gyventojų vidutinė gyvenimo trukmė padidėjo 1,2 m. Lietuvos gyventojų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė tuo pačiu laikotarpiu padidėjo 0,5 metais (1 pav.).

1 pav. Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė Kauno mieste ir Lietuvoje 2015–2019 metais

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

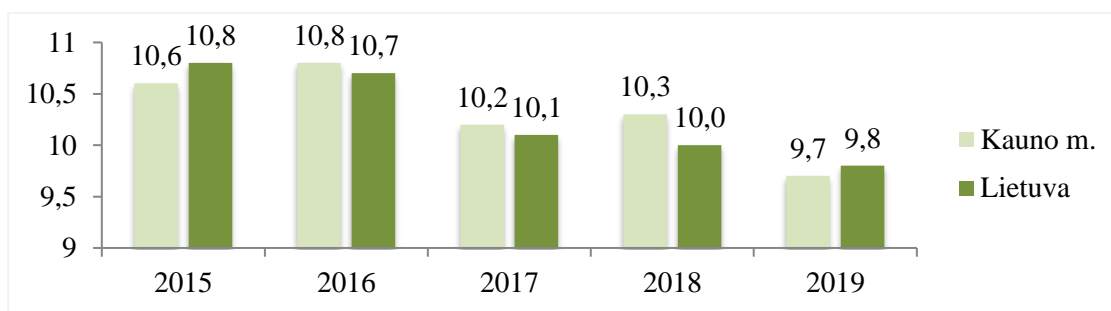
Visoje Kauno apskrityje vyrų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė 2015–2019 m. laikotarpiu padidėjo 2,86 m., o moterų – 1,6 m. Bendra vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė Kauno apskrityje 2015–2019 m. laikotarpiu padidėjo 2,22 m. (3 lentelė).

3 lentelė. Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė Lietuvoje ir Kauno apskrityje 2015–2019 m. pagal lytį

Lytis	Vietovė	Metai				
		2015	2016	2017	2018	2019
Vyrų ir moterų	Lietuva	74,47	74,83	75,69	75,91	76,43
	Kauno apskritis	75,02	75,42	76,24	76,45	77,24
Vyrai	Lietuva	69,14	69,49	70,70	70,92	71,53
	Kauno apskritis	69,8	70,19	71,22	71,81	72,66
Moterų	Lietuva	79,63	80,00	80,38	80,60	81,04
	Kauno apskritis	79,97	80,46	80,94	81,00	81,57

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

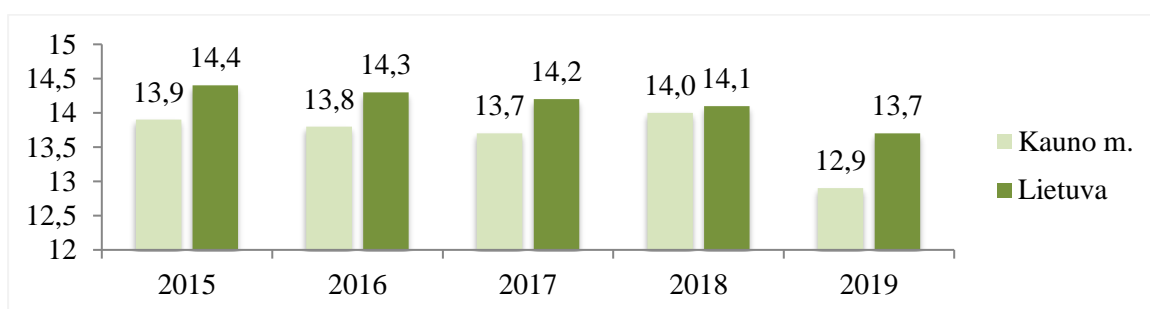
Remiantis Higienos instituto sveikatos informacijos centro duomenimis, 2015–2019 m. Kauno mieste gimstamumas svyravo ir 2019 m. buvo mažiausias analizuojamu laikotarpiu (9,7/1000 gyv.). Lietuvoje analizuojamu laikotarpiu gimstamumas mažėjo ir 2019 m. siekė 9,8/1000 gyv. (2 pav.). Iš viso Kauno mieste 2019 m. gimė 2789 vaikai.

2 pav. Gimstamumo rodiklis 1000 gyventojų Lietuvoje ir Kauno mieste 2015–2019 m.

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras

Kaune 2019 m. iš viso mirė 3723 asmenys. Remiantis Higienos instituto sveikatos informacijos centro duomenimis, bendras Lietuvos mirtingumo rodiklis nuo 2015 m. mažėjo. Kauno mieste taip pat stebima mirtingumo mažėjimo tendencija. (3 pav.).

3 pav. Mirtingumo rodiklis 1000 gyventojų Lietuvoje ir Kauno mieste 2015–2019 m.

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras

2015–2019 m. Kauno mieste vyrų mirtingumas buvo didesnis nei moterų. Lyginant su 2018 m., 2019 m. vyrų ir moterų mirtingumo rodiklis Kaune sumažėjo ir atitinkamai siekė 1311,74 atv./100 000 ir 1277,19 atv./100 000 gyv. (4 lentelė).

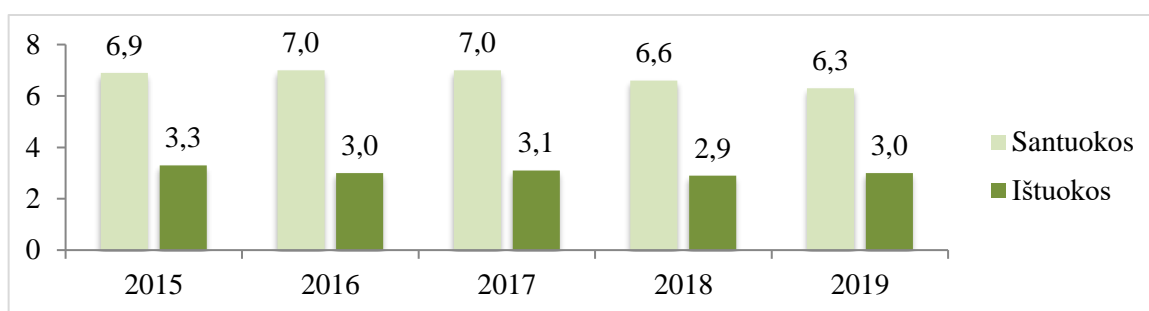
4 lentelė. Mirtingumas pagal lytį 100 000 gyventojų Lietuvoje ir Kauno mieste 2015–2019 m.

Lytis	Vietovė	2015	2016	2017	2018	2019
Vyrai	Kauno m.	1498,77	1509,54	1445,79	1452,49	1311,74
	Lietuva	1534,38	1538,95	1478,15	1467,40	1422,57
Moterys	Kauno m.	1301,13	1270,80	1303,43	1364,63	1277,19
	Lietuva	1355,92	1342,82	1368,81	1364,36	1324,35

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras

Lietuvoje pagrindinės mirties priežastys 2019 m. buvo kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai ir išorinės mirties priežastys. Pagrindinės mirties priežastys Higienos instituto sveikatos informacijos centro duomenimis, Kaune 2019 m., kaip ir Lietuvoje, buvo kraujotakos sistemos ligos, nuo kurių mirė 55,8 proc. gyventojų, piktybiniai navikai, nuo kurių mirė 21,7 proc. gyventojai bei išorinės mirties priežastys, kurios mirties priežastimi tapo 5,8 proc. Kauno miesto gyventojų.

Higienos instituto sveikatos informacijos centro duomenimis, santuokų skaičius, tenkantis 1000 gyventojų, Kaune 2019 m. lyginant su 2018 m. sumažėjo ir siekė 6,3/1000 gyv. (4 pav.).

4 pav. Bendras santuokų ir ištuokų skaičius 1000 gyventojų Kauno mieste 2015–2019 m.

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras

KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS SVEIKATOS IR SU SVEIKATA SUSIJUSIŲ RODIKLIŲ PROFILIS

Rutiniais metodais ir per atrankinę apklausą surinktų savivaldybės pagrindinių rodiklių reikšmės vaizduojamos taikant „šviesoforo“ principą (nuo geriausiojo žalio, per geltoną prie blogiausiojo raudono). Vadovaujantis šiuo principu, visos 60 Lietuvos savivaldybių suskirstytos į 5 grupes (po 12 savivaldybių kiekvienoje grupėje).

Rodiklių reikšmės stulpelinėse diagramose suskirstytos į grupes, pagal kurias savivaldybės yra vertinamos:

- – 12 savivaldybių, kuriose stebimas rodiklis atspindi geriausią situaciją, žymimos **žalia spalva**;
- – 12 savivaldybių, kuriose stebimas rodiklis rodo prasčiausią situaciją, žymimos **raudona spalva**;
- – likusių 36 savivaldybių rodiklio reikšmės žymimos **geltona spalva**.

Savivaldybes žymint spalvomis, vertinamas ne rodiklio dydis, bet reikšmė, kadangi mažas rodiklis ne visada atspindi gerą situaciją ir atvirkščiai, didelis rodiklis ne visada rodo blogą situaciją. Pagrindinių rodiklių savivaldybėje analizės ir interpretavimo tikslas – įvertinti, kokia esama gyventojų sveikatos ir sveikatą lemiančių veiksnių situacija savivaldybėje, įvertinant Lietuvos sveikatos programos tikslų ir uždavinių įgyvendinimo kontekste, ir kokių intervencijų/priemonių reikia imtis, siekiant stiprinti savivaldybės gyventojų sveikatą ir mažinti sveikatos netolygumus.

Pirmame lentelės stulpelyje pateikiami pagrindinio sąrašo rodikliai, suskirstyti pagal Lietuvos sveikatos programoje numatomus įgyvendinti tikslus ir uždavinius. Antrajame stulpelyje pateikiamas savivaldybės rodiklis 2018 m., trečiajame – 2019 metų reikšmė su rodyklėmis, kurios nurodo 2018–2019 metų laikotarpio rodiklio teigiamą arba neigiamą kitimą, ketvirtajame – rodiklio reikšmė Lietuvoje, penktajame – minimali reikšmė nagrinėjamose Lietuvos savivaldybėse, šeštajame – maksimali reikšmė nagrinėjamose Lietuvos savivaldybėse, septintajame – savivaldybės rodiklio interpretavimas (reikšmės savivaldybėje santykis su Lietuvos vidurkio reikšme ir savivaldybės rodiklio vietos tarpe visų savivaldybių pavaizdavimas pagal „šviesoforo“ principą).

5 lentelė. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių profilis

Strateginis tikslas – pasiekti, kad 2025 metais šalies gyventojai būtų sveikesni ir gyventų ilgiau, pagerėtų gyventojų sveikata ir sumažėtų sveikatos netolygumai							
Rodiklis		Kauno miesto rodiklis 2018 m.	Kauno miesto rodiklis 2019 m.	Lietuvos rodiklis	Minimali reikšmė	Maksimali reikšmė	Kauno miesto ir Lietuvos rodiklio santykis
1.	Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė	76,8	78,1 ↑	76,5	70,7	79,1	1,02
2.	Išvengiamas mirtingumas (proc.)	27,6	27,5 ↑	31,7	24,3	39,7	0,87
1 TIKSLAS. SUKURTI SAUGESNĘ SOCIALINĘ APLINKĄ, MAŽINTI SVEIKATOS NETOLYGUMUS IR SOCIALINĘ ATSKIRTĮ							
1.1 Sumažinti skurdo lygį ir nedarbą							
3.	Mirtingumas dėl savižudybių (X60-X84) 100 000 gyv.	18,1	22,2 ↑	23,5	0,0	97,8	0,94
3.1	Standartizuotas mirtingumo dėl savižudybių rodiklis (X60-X84) 100 000 gyv.	17,5	22,2 ↑	23,0	0,0	119,4	0,97
3.2	Bandymų žudyti skaičius (X60-X64, X66-X84) 100 000 gyv.	25,7	27,1 ↑	37,1	3,0	121,4	0,73
4.	Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1000 gyv.	70,8	67,9 ↓	68,2	35,2	125,8	1,00
5.	Socialinės rizikos šeimų skaičius 1000 gyv.	1,6	nepaskelbtas	-	-	-	-
6.	Ilgalaikio nedarbo lygis	1,9	2,0 ↑	1,9	0,3	7,7	1,05
7.	Gyventojų skaičiaus pokytis 1000 gyv.	-4,3	9,1 ↑	0,0	-35,1	43,3	9,10
1.2 Sumažinti socialinę ir ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu							
8.	Mirtingumas dėl išorinių priežasčių (V01-Y98) 100 000 gyv.	76,2	75,3 ↓	85,7	32,8	192,5	0,88
8.1	Standartizuotas mirtingumo dėl išorinių priežasčių (V00-Y89) rodiklis 100 000 gyv.	74,2	73,3 ↓	83,6	20,9	215,7	0,88
9.	Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą mokyklose, skaičius 1000 vaikų	83,9	84,0 ↑	146,6	53,4	350,4	0,57
10.	Socialinės pašalpos gavėjų skaičius 1000 gyv.	18,9	16,8 ↓	23,1	2,5	87,2	0,73
11.	Sergamumas tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv. (nauji+recidyvai)	29,2	26,7 ↓	36,0	10,0	93,0	0,74
11.1	Sergamumas tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv. (tik nauji atvejai)	26,8	22,6 ↓	31,3	8,0	73,9	0,72
2 TIKSLAS. SUKURTI SVEIKATAI PALANKIĄ FIZINĘ DARBO IR GYVENAMĄJĄ APLINKĄ							
2.1 Kurti saugias darbo ir sveikas buitines sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą							
12.	Susižalojimo dėl nukritimo atvejų skaičius (W00-W19) 65+ m. amžiaus grupėje 10 000 gyv.	184,7	180,0 ↓	145,7	92,6	197,2	1,24

5 lentelės tęsinys. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių profilis

Rodiklis		Kauno miesto rodiklis 2018 m.	Kauno miesto rodiklis 2019 m.	Lietuvos rodiklis	Minimali reikšmė	Maksimali reikšmė	Kauno miesto ir Lietuvos rodiklio santykis
13.	Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų dėl nelaimingų atsitikimų darbe, skaičius 10 000 darbingo amžiaus gyv.	0,7	1,4 ↑	1,0	0,0	2,9	1,4
14.	Darbingo amžiaus asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, skaičius 10 000 gyv.	48,7	43,3 ↓	61,6	42,2	127,5	0,70
15.	Sergamumas žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A08) 10 000 gyv.	89,3	90,5 ↑	72,0	0,0	118,7	1,26
2.2 Kurti palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį							
16.	Mirtingumas dėl atsitiktinio paskendimo (W00-W19) 100 000 gyv.	2,1	3,8 ↑	4,9	0,0	25,2	0,78
16.1	Standartizuotas mirtingumo dėl atsitiktinio paskendimo (W65-W74) rodiklis 100 000 gyv.	2,3	3,7 ↑	4,8	0,0	25,2	0,77
17.	Mirtingumas dėl nukritimo (W00-W19) 100 000 gyv.	17,4	16,0 ↓	15,2	0,0	58,1	1,05
17.1	Standartizuotas mirtingumo dėl nukritimo (W00-W19) rodiklis 100 000 gyv.	16,0	14,9 ↓	15,2	0,0	123,5	0,98
2.3 Mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių							
18.	Mirtingumas dėl transporto įvykių (V00-V99) 100 000 gyv.	7,0	4,9 ↓	7,7	0,0	29,1	0,64
18.1	Standartizuotas mirtingumo dėl transporto įvykių (V00-V99) rodiklis 100 000 gyv.	6,9	4,8 ↓	7,6	0,0	58,9	0,63
19.	Pėsčiųjų mirtingumas dėl transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyv.	3,1	2,4 ↓	2,3	0,0	9,7	1,04
20.	Transporto įvykiuose patirtų traumų (V00-V99) skaičius 100 000 gyv.	43,8	62,5 ↑	66,7	26,1	120,3	0,94
2.4 Mažinti oro, vandens ir dirvožemio užterštumą, triukšmą							
21.	Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kvadratiniam kilometrui	34 174	29 587 ↓	970	61	34 386	30,5
22.	Viešai tiekiamo geriamojo vandens prieinamumas vartotojams (proc.)	91,14	91,2 ↑	-	-	-	-
23.	Nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumas vartotojams (proc.)	88,6	89,1 ↑	-	-	-	-

5 lentelės tęsinys. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių profilis

3 TIKSLAS. FORMUOTI SVEIKĄ GYVENSENĄ IR JOS KULTŪRĄ							
3.1 Sumažinti alkoholinių gėrimų, tabako vartojimą, neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą							
Rodiklis		Kauno miesto rodiklis 2018 m.	Kauno miesto rodiklis 2019 m.	Lietuvos rodiklis	Minimali reikšmė	Maksimali reikšmė	Kauno miesto ir Lietuvos rodiklio santykis
24.	Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu (F11-F12, F14-F16, F19, X41-X42, X61, X61-X62, Y11-Y12) 100 000 gyv.	2,4	3,8 ↑	2,9	0,0	16,1	1,31
24.1	Standartizuotas mirtingumo dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu (F11-F12, F14-F16, F19, X42, X61, X61, X62, Y11, Y12) rodiklis 100 000 gyv.	2,6	4,1 ↑	3,0	0,0	16,2	1,37
25.	Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu (E24.4, F10, G31.2, G40.5, G62.1, G72.1, I42.6, K29.2, K70, K85.2, K86.0, P04.3, X45, X65, Y15) 100 000 gyv.	17,0	11,5 ↓	19,1	3,4	59,3	0,60
25.1	Standartizuotas mirtingumo dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu (E24.4, F10, G31.2, G40.5, G62.1, G72.1, I42.6, K29.2, K70, K85.2, K86.0, P04.3, X45, X65, Y15) rodiklis 100 000 gyv.	17,3	11,4 ↓	18,5	0,0	71,4	0,62
26.	Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai), 100 000 gyv.	60,5	64,9 ↑	74,1	3,8	350,0	0,88
27.	Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais	168,9	169,8 ↑	199,2	70,1	395,0	0,85
28.	Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais	130,1	132,0 ↑	171,3	41,8	374,3	0,77
3.2 Skatinti sveikos mitybos įpročius							
29.	Kūdikių, išimtinai žindytų iki 6 mėn. amžiaus, dalis (proc.)	43,2	40,4 ↓	37,8	10,3	65,4	1,07
4 TIKSLAS. UŽTIKRINTI KOKYBIŠKĄ IR EFEKTYVIĄ SVEIKATOS PRIEŽIŪRĄ, ORIENTUOTA Į GYVENTOJŲ POREIKIUS							
4.1 Užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais							
30.	Išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1000 gyv.	32,2	30,4 ↓	31,4	15,6	59,6	0,97
31.	Išvengiamų hospitalizacijų dėl diabeto ir jo komplikacijų skaičius 1000 gyv.	8,1	8,3 ↑	7,0	3,4	10,5	1,19

5 lentelės tęsinys. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių profilis

4.2 Plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą							
Rodiklis		Kauno miesto rodiklis 2018 m.	Kauno miesto rodiklis 2019 m.	Lietuvos rodiklis	Minimali reikšmė	Maksimali reikšmė	Kauno miesto ir Lietuvos rodiklio santykis
32.	Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, skaičius	1,6	1,6 =	2,0	1,6	5,8	0,8
33.	Šeimos gydytojų skaičius 10 000 gyv.	13,6	13,5 ↓	7,2	2,5	13,5	1,89
34.	Apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkantis vienam gyventojui	10,3	10,7 ↑	9,5	6,5	11,8	1,13
35.	Neteko galios nuo 2018-01-01	-					
36.	Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv. (visi)	4,8	5,2 ↑	5,7	0,0	14,5	0,74
36.1	Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv. (nauji atvejai)	2,1	2,8 ↑	3,3	0,0	12,6	0,85
37.	Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis (B20-B22, B23 (B23.0-B23.2, B23.8), B24, Z21, A50 (A50.0-A50.7, A50.9), A51-A53, A54 (A54.0-A54.6, A54.8-A54.9), A56 (A56.0-A56.4, A56.8)) 10 000 gyv.	3,5	3,7 ↑	2,0	0,0	4,9	1,85
4.3 Pagerinti motinos ir vaiko sveikatą							
38.	Kūdikių (vaikų iki 1 m. amžiaus) mirtingumas 1000 gyvų gimusių kūdikių	3,0	2,9 ↓	3,3	0,0	14,4	0,88
39.	2 metų amžiaus vaikų MMR1 (tymų, epideminio parotito, raudonukės vakcina, 1 dozė) skiepavimo apimtys, proc.	89,4	91,5 ↑	92,7	87,7	99,3	0,99
40.	1 metų amžiaus vaikų DTP3 (difterijos, stabligės, kokliušo vakcina), poliomielito ir B tipo Haemophilus influenzae infekcijos skiepavimo apimtys (3 dozės), proc.	91,5	92,0 ↑	92,1	86,5	100,0	1,0
41.	Tikslinės populiacijos (6–14 m.) dalis, dalyvavusių vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje, proc.	11,1	11,5 ↑	15,0	1,6	57,0	0,77
42.	Vaikų, neturinčių éduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.)	16,6	18,4 ↑	20,0	10,9	30,4	0,92
43.	Paauglių (15–17 m.) gimdymų skaičius 1000 gyv.	2,9	1,5 ↓	3,9	0,0	14,0	0,34

5 lentelės tęsinys. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių profilis

4.4 Stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę							
Rodiklis		Kauno miesto rodiklis 2018 m.	Kauno miesto rodiklis 2019 m.	Lietuvos rodiklis	Minimali reikšmė	Maksimali reikšmė	Kauno miesto ir Lietuvos rodiklio santykis
44.	Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų rodiklis (I00-I99) 100 000 gyv.	800,2	721,0 ↓	748,0	575,7	1238,2	0,96
44.1	Standartizuotas mirtingumo nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99) rodiklis 100 000 gyv.	718,6	659,3 ↓	733,0	575,7	1467,1	0,90
45.	Mirtingumas nuo piktybinių navikų rodiklis (C00-C97) 100 000 gyv.	302,5	280,8 ↓	287,8	223,3	366,2	0,96
45.1	Standartizuotas mirtingumo nuo piktybinių navikų (C00-C97) rodiklis 100 000 gyv.	282,2	260,2 ↓	273,5	210,0	366,2	0,95
46.	Mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų rodiklis (I60-I69) 100 000 gyv.	170,1	126,0 ↓	176,1	73,8	455,9	0,72
46.1	Standartizuotas mirtingumo nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) rodiklis 100 000 gyv.	153,1	114,3 ↓	172,4	48,1	455,9	0,66
47.	Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv.	77,3	83,4 ↑	61,2	30,0	124,3	1,36
48.	Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programoje	56,5	57,3 ↑	52,9	16,8	73,2	1,08
49.	Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių, apmokamų iš Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto lėšų, finansavimo programoje	53,4	57,4 ↑	56,4	30,6	76,9	1,02
50.	Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programoje	59,2	61,9 ↑	56,3	30,9	69,4	1,10
51.	Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo programoje	39,0	47,6 ↑	48,2	28,2	66,3	0,99

KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS PROFILIS

Iš visų pateiktų pagrindinių rodiklių savivaldybėje reikšmių Kauno miesto savivaldybėje palyginimo su atitinkamu Lietuvos vidurkiu rodikliu matyti, kad į žaliąją zoną pateko 15 rodiklių, o į raudonąją 8 rodikliai iš 51 rodiklio (6 lentelė). Likusios rodiklių reikšmės patenka į vidutinę, geltonąją zoną.

6 lentelė. Kauno miesto visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių žaliaji ir raudonoji zonos

Žalioji zona	Raudonoji zona
<ul style="list-style-type: none"> • Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė; • Išvengiamas mirtingumas (proc.); • Gyventojų skaičiaus pokytis 1000 gyv.; • Mirtingumas dėl išorinių priežasčių (V01-Y98) 100 000 gyv.; • Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą mokyklose, skaičius 1000 vaikų; • Socialinės pašalpos gavėjų skaičius 1000 gyv.; • Sergamumas tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv. (tik nauji atvejai); • Darbingo amžiaus asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, skaičius 10 000 gyv.; • Kūdikių, išimtinai žindytų iki 6 mėn. amžiaus, dalis (proc.); • Šeimos gydytojų skaičius 10 000 gyv.; • Apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkantis vienam gyventojui; • Paauglių (15–17 m.) gimdymų skaičius 1000 gyv.; • Mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų rodiklis (I60-I69) 100 000 gyv.; • Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programoje; • Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programoje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Susižalojimo dėl nukritimo atvejų skaičius (W00-W19) 65+ m. amžiaus grupėje 10 000 gyv.; • Asmenų žuvusių ar sunkiai sužalotų dėl nelaimingų atsitikimų darbe, skaičius 10 000 darbingo amžiaus gyv.; • Sergamumas žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A08) 10 000 gyv.; • Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kvadratiniam kilometrui; • Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais; • Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, skaičius; • Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis (B20-B22, B23 (B23.0-B23.2, B23.8), B24, Z21, A50 (A50.0-A50.7, A50.9), A51-A53, A54 (A54.0-A54.6, A54.8-A54.9), A56 (A56.0-A56.4, A56.8)) 10 000 gyv.; • Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv.

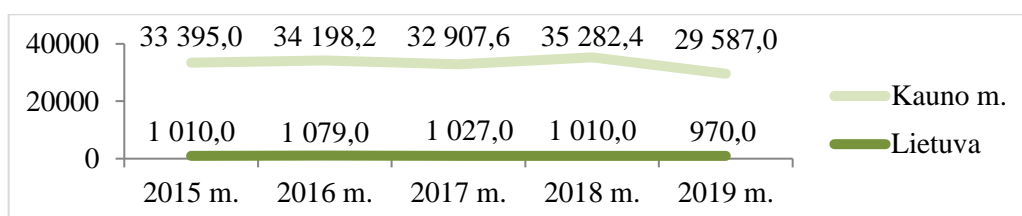
KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS PRIORITETINIŲ PROBLEMŲ ANALIZĖ

Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras iš visų pagrindinių rodiklių savivaldybėje, kurie patenka į raudonąją grupę, detaliam analizei pasirinko prasčiausią Kauno miesto rodiklių situaciją rodančius rodiklius:

1. Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kvadratiniam kilometrui;
2. Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis (B20-B22, B23 (B23.0-B23.2, B23.8), B24, Z21, A50 (A50.0-A50.7, A50.9), A51-A53, A54 (A54.0-A54.6, A54.8-A54.9), A56 (A56.0-A56.4, A56.8)) 10 000 gyv.;
3. Asmenų žuvusių ar sunkiai sužalotų dėl nelaimingų atsitikimų darbe, skaičius 10 000 darbingo amžiaus gyv.

Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kvadratiniam kilometrui

Higienos instituto sveikatos informacijos centro duomenimis, 2015–2019 m. į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmetamų teršalų kiekis, tenkantis 1 km² Lietuvoje buvo stabilus ir siekė apie 970–1100 kg/km². Tuo pačiu analizuojamu laikotarpiu Kauno mieste šis rodiklis stipriai viršijo Lietuvos rodiklį ir siekė apie 29600–35300 kg/km². 2019 m. stebimas šio rodiklio sumažėjimas tiek Kaune, tiek Lietuvoje (5 pav.).

5 pav. Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 km² 2015–2019 m. Kauno mieste ir Lietuvoje

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras

Statistikos departamento duomenimis, daugiausiai 2019 m. Lietuvoje, taip pat ir Kauno mieste, išmestų į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių buvo dujinių ir skystųjų medžiagų, anglies monoksido bei lakių organinių junginių (7 lentelė).

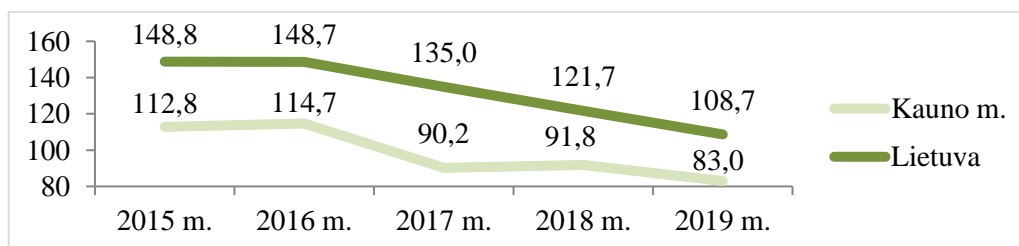
7 lentelė Teršalai išmetami į aplinkos orą iš stacionarių šaltinių Lietuvoje ir Kauno mieste 2019 m., t

Vietovė	Kietosios medžiagos	Dujinės ir skystosios medžiagos	Sieros dioksidas	Azoto oksidai	Anglies monoksidas	Lakūs organiniai junginiai	Fluoras ir kt. teršalai
Kauno m.	144,99	4500,15	46,58	787,84	2 764,86	886,48	14,39
Lietuva	3 382,69	59 915,61	9 962,44	8 653,92	23 696,12	14 148,78	3 454,35

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis

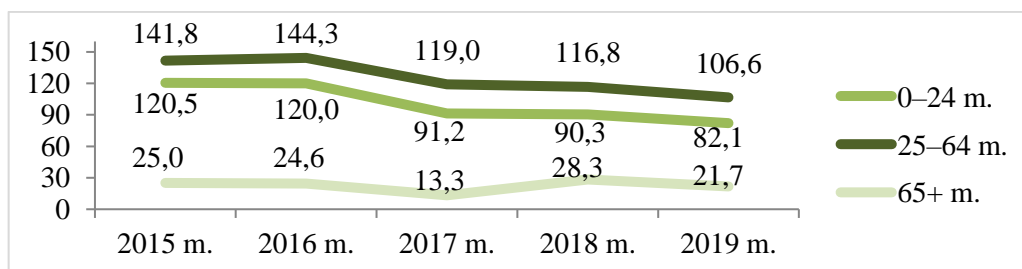
Higienos instituto duomenimis, 2015–2019 m. tiek Kauno mieste, tiek Lietuvoje yra stebimas sergamumo lytiškai plintančiomis ligomis (A50–A64) sumažėjimas. Visu analizuojamu laikotarpiu sergamumas lytiškai plintančiomis ligomis 100 000 gyventojų Kauno mieste buvo mažesnis lyginant su bendru Lietuvos vidurkiu (6 pav.).

6 pav. Sergamumas lytiškai plintančiomis ligomis (A50–A64) 100 000 gyventojų 2015–2019 m. Kauno mieste ir Lietuvoje

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras

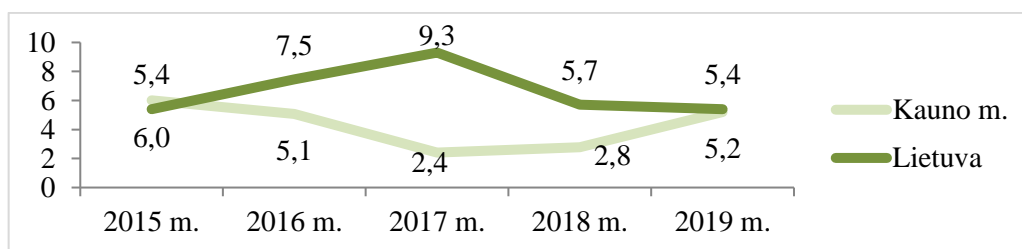
Analizuojant Kauno miesto gyventojų sergamumą lytiškai plintančiomis ligomis pagal amžiaus grupes matyti, kad didžiausias sergamumas 2015–2019 m. buvo 25–64 m. amžiaus grupėje, mažiausias vyresnių nei 65 m. amžiaus grupėje. 2019 m. stebimas sergamumo visose amžiaus grupėse sumažėjimas (7 pav.).

7 pav. Sergamumas lytiškai plintančiomis ligomis (A50–A64) 100 000 gyventojų 2015–2019 m. Kauno mieste pagal amžiaus grupes

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras

Higienos instituto sveikatos informacijos centro duomenimis, sergamumas ŽIV Lietuvoje iki 2017 m. augo ir siekė 9,3 atv./100 000 gyv., tačiau 2019 m. sumažėjo iki 5,4 atv./100 000 gyv. Kauno mieste sergamumas iki 2017 m. mažėjo ir siekė 2,41 atv./100 000 gyv., tačiau 2019 m. stebimas šio rodiklio didėjimas (5,21 atv./100 000 gyv.) (8 pav.).

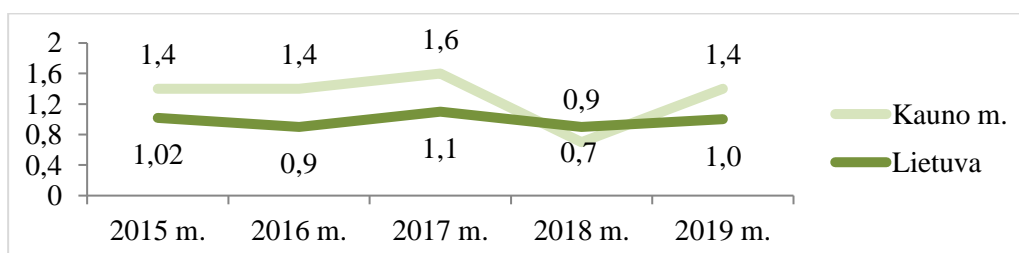

8 pav. Sergamumas ŽIV (B20–B24) 100 000 gyventojų 2015–2019 m. Kauno mieste ir Lietuvoje

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras

Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų dėl nelaimingų atsitikimų darbe, skaičius 10 000 darbingo amžiaus gyventojų

Lietuvoje 2019 m. iš viso įvyko 121 sunkus ir 39 mirtini nelaimingi atsitikimai darbe. Lyginant Kauno miesto ir Lietuvos asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų dėl nelaimingų atsitikimų darbe skaičių 10 000 darbingo amžiaus gyventojų rodiklį pastebima, kad šis rodiklis Kauno mieste yra didesnis nei bendrai Lietuvoje (9 pav.).

9 pav. Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų dėl nelaimingų atsitikimų darbe, skaičius 10 000 gyventojų 2015–2019 m. Kauno mieste ir Lietuvoje

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras

Analizuojant sunkių ir mirtinų nelaimingų atsitikimų priežastis darbe pastebima, kad daugiausia tiek sunkių, tiek mirtinų nelaimingų atsitikimų darbe nutinka dėl darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimų pažeidimų (8 lentelė).

8 lentelė. Sunkių ir mirtinų nelaimingų atsitikimų darbe (N-1) pasiskirstymas pagal priežastis Kauno miesto įmonėse, įstaigose 2019 m.

Priežastys	Nelaimingų atsitikimų darbe (N-1) skaičius				Iš viso	
	Sunkūs		Mirtini		Atv.	%
	Atv.	%	Atv.	%		
Saugos ir sveikatos norminių teisės aktų (darbuotojams privalomų vykdyti instrukcijų, taisyklių ir kt.) reikalavimų pažeidimas	9	43	0	-	9	39
Netinkamas darbo vietos įrengimas	2	10	0	-	2	9
Darbo priemonės konstrukcijos trūkumai	1	5	0	-	1	4
Netinkamų kolektyvinių saugos priemonių naudojimas	1	5	0	-	1	4
Netinkamas darbų organizavimas	2	10	0	-	2	9
Teritorijos, grindų, praėjimų būklės ar jų priežiūros neatitikimas saugos ir sveikatos teisės aktų reikalavimams	1	5	0	-	1	4
Saugos ir sveikatos darbe vidinės kontrolės įmonėje nepakankamumas	4	19	0	-	4	18
Eismo taisyklių pažeidimas sausumos keliuose	1	5	2	67	3	13
Iš viso:	21	-	2	-	23	-

Šaltinis: Valstybinė darbo inspekcija

Analizuojant sunkių ir mirtinų nelaimingų atsitikimų darbe pasiskirstymą Kauno mieste pagal nukentėjusiųjų darbe lytį, matyti, kad 2019 m. didžioji dalis nukentėjusiųjų buvo vyrai. Net 90,0 proc. visų sunkių ir 100,0 visų mirtinų nelaimingų atsitikimų darbe nutiko vyrams (9 lentelė).

9 lentelė. Sunkių ir mirtinų nelaimingų atsitikimų darbe (N-1) pasiskirstymas Kauno miesto įmonėse, įstaigose pagal nukentėjusiųjų darbe lytį 2019 m.

Lytis	Nelaimingų atsitikimų darbe (N-1) skaičius				Iš viso	
	Sunkūs		Mirtini		Atv.	%
	Atv.	%	Atv.	%		
Vyrai	19	90	2	100	21	91
Moterys	2	9	0	-	2	9
Iš viso:	21	-	2	-	23	-

Šaltinis: Valstybinė darbo inspekcija

Analizuojant sunkių ir mirtinų nelaimingų atsitikimų darbe pasiskirstymą Kauno mieste pagal ekonomines veiklas 2019 m., matyti, kad daugiausia sunkių nelaimingų atsitikimų darbe nutiko statybų sektoriuje, o mirtinų – transporto ir saugojimo (10 lentelė).

10 lentelė. Sunkių ir mirtinų nelaimingų atsitikimų darbe (N-1) pasiskirstymas Kauno miesto įmonėse, įstaigose pagal ekonomines veiklas 2019 m.

Ekonominės veiklos rūšis	Nelaimingų atsitikimų darbe (N-1) skaičius				Iš viso	
	Sunkūs		Mirtini		Atv.	%
	Atv.	%	Atv.	%		
Apdirbamoji pramonė	6	29	0	-	6	26
Statyba	8	38	0	-	8	35
Transportas ir saugojimas	3	14	2	100	5	22
Vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas ir regeneravimas	1	5	0	-	1	4
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	2	10	0	-	2	9
Švietimas	1	5	0	-	1	4
Iš viso:	21	-	2	-	23	1

Šaltinis: Valstybinė darbo inspekcija

IŠVADOS

1. 29,4 proc. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių reikšmių pateko į žaliąją zoną, 54,9 proc. į geltonąją, o 15,7 proc. – raudonąją zoną.
2. Kauno miesto savivaldybėje 2019 m. lyginant su 2018 m. pagerėjo 67,7 proc. rodiklių, 1,6 proc. nepakito, o 30,7 proc. pablogėjo.
3. Kauno miesto savivaldybėje 2019 m. penktadalis rodiklių buvo prastesni už Lietuvos vidurkį.
4. Geriausiai Kauno miesto savivaldybėje sekasi įgyvendinti pirmąją Lietuvos sveikatos programos tikslą „Sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį“. Prasčiausiai sekasi įgyvendinti antrąją Lietuvos sveikatos programos tikslą „sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką“.

REKOMENDACIJOS

Kauno miesto savivaldybės administracijai dėl:

1. Susižalojimo dėl nukritimo atvejų skaičius (W00-W19) 65+ m. amžiaus grupėje 10 000 gyv.
 - Skatinti vyresnio amžiaus gyventojus įsitraukti į fizinio aktyvumo veiklas, siekiant pagerinti jų koordinaciją ir pusiausvyrą;
 - Gerinti viešųjų erdvių, pėsčiųjų takų priežiūrą šaltuoju laikotarpiu (valyti, barstyti šaligatvius ir kitas viešąsias erdves).
2. Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų dėl nelaimingų atsitikimų darbe, skaičius 10 000 darbingo amžiaus gyv.
 - Rekomenduoti Valstybinei darbo inspekcijai didinti atliekamų darbų saugos patikrinimų skaičių Kauno miesto savivaldybės ūkio subjektuose;
 - Didinti darbuotojų informuotumą apie saugos ir sveikatos norminių teisės aktų (darbuotojams privalomų vykdyti instrukcijų, taisyklių) reikalavimus.
3. Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kvadratiniam kilometrui
 - Kreiptis į atsakingas institucijas dėl stacionarių taršos šaltinių objektų patikrinimų apimties didinimo, siekiant nustatyti neatitikimus teisės aktams bei pateikti rekomendacijas ir numatyti laikotarpį, per kurį neatitikimai turi būti pašalinti.
4. Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais
 - Periodiškai peržiūrėti išduotų licencijų sąrašus ir įvertinus pagal Valstybės įmonės Registrų centro Juridinių asmenų registrą, kai įmonė likviduota ir išregistruota iš juridinių asmenų registro, panaikinti alkoholinių gėrimų licencijų galiojimą pagal Alkoholio kontrolės įstatymo nuostatas.
5. Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, skaičius
 - Steigti papildomas, gerai apmokamas darbo vietas, siekiant didinti galimybę slaugytojoms įsidarbinti ASPĮ.

Sveikatos priežiūros įstaigoms dėl:

1. Sergamumas žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A08) 10 000 gyv.
 - Didinti gyventojų informuotumą apie žarnyno infekcines ligas, jų plitimo bei išvengimo būdus.
2. Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis (B20-B22, B23 (B23.0-B23.2, B23.8), B24, Z21, A50 (A50.0-A50.7, A50.9), A51-A53, A54 (A54.0-A54.6, A54.8-A54.9), A56 (A56.0-A56.4, A56.8)) 10 000 gyv.
 - Didinti gyventojų informuotumą apie ŽIV ir lytiškai plintančias ligas, jų plitimo bei išvengimo būdus;
 - Užtikrinti ankstyvos, anonimiškos diagnostikos prieinamumą.
3. Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv.
 - Didinti rizikos grupių asmenų informuotumą apie įvairių tipų cukrinio diabeto rizikos veiksnius, galimas komplikacijas, ligos išvengimo būdus;
 - Skatinti šeimos gydytojus kviesti savo pacientus į programą, skirtą širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto prevencijai.